

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 23 november – 12:00 uur d.d. 24 november

5.1.2e Directie Communicatie. Vragen? Mail naar 5.1.2e @minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Nederlanders besmet met het coronavirus Mensen met een beperking die geen mondkapje kunnen dragen 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Vaccinatie-experts De onderwijssector

Samenvatting

- RTL Nieuws laat weten via bronnen inzicht te hebben in het OMT-advies en kopt: 'geen versoepelingen in december, mogelijk langere kerstvakantie'. RTL meldt wel dat dit een 'tussen-advies' is; het kabinet wil pas over twee weken besluiten of de corona-maatregelen versoepeld of aangescherpt moeten worden.
- Het beeld sluit aan op de duiding van de huidige besmettingscijfers in de media -die worden weliswaar getypeerd als 'stabiel', maar nog te hoog om versoepelingen te verwachten richting Kerst en Oud & Nieuw. Ernst Kuipers zegt dat de cijfers veel te hoog zijn 'om ook maar aan enige versoepelingen te denken'. Hij verwacht voor eind dit jaar op ongeveer 1.200 coronapatiënten in de ziekenhuizen uit te komen, waarmee ze boven de geplande coronabezetting blijven en afschaling nodig blijft.
- Ook de besmettingscijfers onder middelbare scholieren blijft zorgen baren en de vraag wordt herhaald: 'moet het kabinet geen aanvullende maatregelen nemen?' Volgens RTL zou het OMT willen onderzoeken of het verlengen van de kerstvakantie een bijdrage levert aan het verder verlagen van de besmettingen. Het helemaal sluiten van scholen beschouwt het kabinet als het laatste redmiddel. Een weekje vakantie extra voor alle scholieren zou dan een tussenoplossing zijn, aldus de bronnen aan RTL.
- De VO-Raad uit kritiek op de eerdere uitlatingen van Patricia Bruijning. Volgens de VO-Raad heeft zij voor veel onrust in de onderwijssector gezorgd. Het vindt ook dat experts geen debat moeten voeren via de media, maar in het OMT.
- De positieve berichten over de drie vaccins, maakt dat de vraag 'wanneer start Nederland met inenten?' vaker wordt gesteld. De vergelijking met omringende landen -die aangeven in december te gaan starten- maakt dat er voorzichtig een sfeer ontstaat van een 'vaccin-race'. Programmadirecteur covid19-vaccinatie bij het RIVM Jaap van Delden waarschuwt voor het 'wedstrijd gevoel tussen landen' – "Er is er is een omslagpunt waarbij sneller niet per se beter is."
- Tegelijkertijd schenken media veel aandacht aan alle vaccin-vragen die er leven in de samenleving. Veel hebben te maken met de betrouwbaarheid ervan. "Hoe kan er zo snel een vaccin zijn (laat staan drie vaccins), is dat wel te vertrouwen?!" Een 'vaccin-race' kan mogelijk een verder negatief effect hebben op de vaccinatiebereidheid indien de groep mensen die de snelheid van de huidige drie ontwikkelde vaccins nu al niet helemaal vertrouwt gaat denken: "Het vaccin is er nu al, omdat Nederland niet wil verliezen van andere landen die in december al gaan starten met inenten."
- Experts proberen in de media dat wantrouwen weg te nemen door uit te leggen waarom er 'zo snel' drie vaccins zijn, hoe alle kwaliteitschecks werken, en hoe het proces eruitziet richting daadwerkelijke uitrol van het vaccin in Nederland.
- Op social media komen verhalen binnen van mensen die vanwege hun beperking geen mondkapje kunnen dragen. Ze ervaren problemen met de handhaving, omdat ze bijvoorbeeld worden geweigerd in winkels. Ze vragen 'wat ze moeten doen' wanneer handhavers niet naar hun verhaal luisteren.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Bij een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking in het Friese Appelscha is bij 37 mensen het coronavirus vastgesteld. Dat bevestigt een woordvoerder van zorginstelling OlmenEs na berichtgeving van de Leeuwarder Courant en het Dagblad van het Noorden. Ook negentien medewerkers testten positief.

Schade

- Uit onderzoek van OCW dat vandaag naar buiten komt, blijkt dat het minder goed gaat met het psychisch welzijn van studenten in het mbo, hbo en wo: ze hebben meer last van stress, melden zich vaker bij studentenpsychologen met depressieve klachten of eenzaamheid en hebben moeite gemotiveerd te blijven.

Scenario's

- De goedkeuring van coronavaccins kan in korte tijd worden afgerond als ontwikkelaars onderzoeksresultaten van hoge kwaliteit aanleveren, zegt een woordvoerder van het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG).
- Vanwege de positieve berichten over de coronavaccins verwacht de Duitse minister van Volksgezondheid Jens Spahn dat volgende maand de eerste mensen in Duitsland gevaccineerd kunnen worden. Ook andere landen als de VS en België delen dit optimisme en Spanje verwacht in januari te kunnen starten. Mochten er vaccins in december worden goedgekeurd, dan is Nederland er ook klaar voor om te beginnen meldt het artikel in De Telegraaf.
- OMT-lid Andreas Voss voorspelt dat we kerst en oud en nieuw sober moeten vieren, omdat de besmettingscijfers nog niet genoeg dalen en we daarom rekening moeten houden dat 'het een kwestie van een lange adem' is.

Informatiebehoefte

Welke informatievragen leven er bij getroffen?

- Media blijven artikelen schrijven die antwoord geven op de vragen die er in de samenleving spelen: 1) Hoe kan er al zo snel een vaccin zijn, laat staan drie vaccins?; 2) Wat betekent 90% effectiviteit precies?; 3) Hoe betrouwbaar zijn de claims van de farmaceuten?; 4) Hoe lang gaat het nog duren?; 5) Hoeveel mensen moeten zich laten inenten voordat er groepsimmunitet is?; 6) Alleen ouderen en kwetsbaren inenten is toch voldoende? Waarom ook jongeren, die worden nauwelijks ziek?; 7) Waarom starten we net als Duitsland niet in december al met inenten?
- Trouw schrijft dat het de vraag is in hoeverre besmette scholieren een katalysator van de epidemie blijken. Verspreiden zij het virus ook onder volwassenen, zoals familieleden?
- Trouw zet de voordelen van het vaccin van AstraZeneca op een rij.
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge worden veel onderlinge discussies gevoerd over vaccinatie. Veel vragen over de (mogelijke) langetermijnrisico's.
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge aanhoudende opmerkingen van mensen die vanwege hun beperking geen mondkapje kunnen dragen. Ze ervaren problemen met de handhaving, omdat ze bijvoorbeeld worden geweigerd in winkels. Ze vragen 'wat ze moeten doen' wanneer handhavers niet naar hun verhaal luisteren.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Ernst Kuipers zegt dat het duidelijk zichtbaar is dat de lichte stijging in het aandeel werk- en schoolbesmettingen in de week tussen 10 en 17 november precies een week na de toename van het aantal besmettingen plaatsvindt. Daarmee is er nu een kleine trendbreuk t.o.v. de daling van 8% in de ziekenhuiscijfers, die we sinds de piek van begin november wekelijks zagen. Verder zegt hij dat de besmettingscijfers de afgelopen dagen behoorlijk hoog waren en dat het veel te hoog is om ook maar aan enige versoepeling te denken. Na een bijgestelde hoop verwacht hij dat we eind dit jaar op ongeveer 1.200 coronapatiënten in de ziekenhuizen uitkomen, waarmee we boven de geplande coronabezetting blijven en afschaling nodig blijft.
- Om het internationaal reizen te vergemakkelijken komt de internationale luchtvaartbrancheorganisatie IATA begin volgend jaar met een 'coronapaspoort' waarmee reizigers via een app snel kunnen aantonen dat ze gevaccineerd zijn of de noodzakelijke negatieve test voor het hebben coronavirus hebben ondergaan die in sommige landen verplicht is.
- Om de veiligheid op treinstations te vergroten en te voorkomen dat veel mensen tegelijk op één plek zijn, brengt ProRail in kaart hoe reizigers lopen. Dat gebeurt met sensoren die bewegingen van mensen anoniem meten. De spoorbeheerder werkt samen met de Technische Universiteit Eindhoven aan een onderzoek naar het gedrag van menigten.
- Uit een notitie van de belangrijkste zorgaanbieders in de regio Twente daterend van 5 november blijkt dat de thuiszorg (wijkverpleging) de werkdruk bijna niet meer aan kan, maar de situatie van toen nog steeds geldt: op dit moment wordt vanwege corona alleen de meest noodzakelijk zorg verleend, nieuwe aanvragen voor drie of meer zorgmomenten per dag kunnen 'bijna niet' worden aangenomen. Sommige teams zitten vol.
- In bijna alle Limburgse ziekenhuizen is het ziekteverzuim onder het personeel hoger dan normaal. Personeelsleden met coronagerelateerde klachten blijven sneller thuis en er zijn ook mensen die in quarantaine zitten of wachten op testresultaten. Wel is het volgens een woordvoerder nog behapbaar en leidt het nog niet tot problemen die we niet kunnen managen: reguliere consulten gaan nog voor 95% door en van de OK-capaciteit is 70% beschikbaar.
- Verschillende scholen sluiten hun deuren vanwege het aantal besmettingen: Van Kinsbergen College in Elburg, Praktijkschool Pro in Assen, Carmelcollege in Emmen, Candea College in Duiven en Bonhoeffer College in Enschede.

Vaccin

- De VS verwacht in de loop van december de eerste Amerikanen te kunnen inenten. België hoopt vanaf eind december te kunnen beschikken over de eerste coronavaccins. Spanje kondigde aan in januari met een grootschalig programma te beginnen om de bevolking in te enten. Een 'zeer substantieel deel' van de 47 miljoen Spanjaarden kan volgens premier Pedro Sanchez in de eerste drie tot zes maanden van 2021 worden ingeënt, schrijft de krant El País.
- Programmadirecteur covid19-vaccinatie bij het RIVM Jaap van Delden denkt dat er tussen aankomst van het vaccin op een geheime locatie in Nederland en de daadwerkelijke ingebruikname ongeveer 2 weken zit. Die zijn nodig voor kwaliteitscontroles en het advies van het RIVM en de Gezondheidsraad over welke doelgroep binnen de groep ouderen en kwetsbaren de eerste batch moeten ontvangen.

Onderzoeken

- In onderzoek beschrijft SAGE (de Britse evenknie van het OMT) dat kinderen tussen de 12 en 16 jaar sinds de opening van de scholen een acht keer grotere kans hebben dan volwassenen om het coronavirus te introduceren in een huishouden. De Centers for Disease control and Protection (het Amerikaanse RIVM), waren in oktober al vrij stellig. 'Er zijn steeds meer aanwijzingen dat kinderen en adolescenten het virus efficiënt kunnen overdragen', schreef het.
- Uit onderzoek van OCW blijkt dat het minder goed gaat met het psychisch welzijn van studenten in het mbo, hbo en wo: ze hebben meer last van stress, melden zich vaker bij studentpsychologen met depressieve klachten of eenzaamheid en hebben moeite gemotiveerd te blijven. "Zeventien procent van onze studenten heeft nu behoefte aan professionele hulp", zegt Hans Schilderman, hoogleraar religie en gezondheid aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.
- Het Nederlandse onderwijs is slechter geworden door de corona-uitbraak, vindt driekwart van de middelbare schoolleraren die hebben meegedaan aan een enquête van de Algemene Onderwijsbond. 45% vreest dat het niet gaat lukken om leerlingen goed voor te bereiden op hun examen, 55% heeft hier nog wel vertrouwen in. Leraren van

basisscholen zijn iets positiever. Daar vindt 60% dat de onderwijskwaliteit gelijk is gebleven. In speciaal onderwijs en praktijkonderwijs vindt ongeveer de helft van de leraren dat de kwaliteit nu slechter is dan voor corona. 92% van de leraren op middelbare scholen en 75% van de basisschoolleerkrachten vinden dat de werkdruk hoger is dan normaal. Bovendien voelt bijna de helft van de leraren zich door de schoolleiding onder druk gezet om op school te komen werken, zelfs wanneer ze tot een risicogroep behoren of een partner in een risicogroep hebben. De onderwijsbond vraagt de Tweede Kamer om de leraren te beschermen.

Welke geruchten worden genoemd?

- RTL Nieuws laat weten via bronnen inzicht te hebben in het OMT-advies en kopt: 'geen versoepelingen in december, mogelijk langere kerstvakantie'. De huidige cijfers zijn nog 'te instabiel' voor versoepelingen, aldus het advies. Daarnaast wil het OMT onderzoeken of het verlengen van de kerstvakantie een bijdrage levert aan het verder verlagen van de besmettingen. Het sluiten van scholen is al eerder genoemd als een maatregel om besmettingen verder te verlagen, maar dat beschouwt het kabinet als het laatste redmiddel. Een weekje vakantie extra voor alle scholieren zou dan een tussenoplossing zijn, maar of dat voldoende effect heeft, moet uit dat onderzoek blijken.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op?

- Arbeids- en organisatiepsycholoog Hans Spanjers zegt dat we niet met z'n allen luisteren naar premier Rutte om thuis te werken: thuiswerken valt nu een stuk zwaarder, omdat we gewend zijn geraakt aan corona: "Bij de eerste golf voelden we een dodelijke schrik, de vijand was groter. Dat ervaren we nu echt anders. We kennen de spelregels beter, weten waar we ons aan moeten houden, steeds handen wassen, voldoende afstand houden, mondkapjes op."
- Volgens gedragspsycholoog en maker van de Monier Mens-app dr. Nicolet Theunissen benaderen we corona te veel als een 'acute maatschappelijke ziekte'. Het zou beter zijn als we er mee omgaan als een chronische aandoening, want dan zal je je makkelijker aan de regels houden omdat je je soms wat beter voelt en soms wat slechter, maar de ziekte is nooit weg, je bent niet genezen. Je kunt dan meer genieten van de momenten dat het beter gaat en schrikt niet overdreven als je je wat minder voelt. De teleurstelling dempt.
- Vuurwerkhandelaren die hun knalwerk vanuit Duitsland verkopen merken nog niets van het aangescherpte vuurwerkverbod in Nederland. Het aantal onlinebestellingen van vuurwerkpakketten is bij meerdere aanbieders met 300 tot 400% toegenomen, zegt Hayo Wolff van Heron Fireworks dinsdag.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- OMT-lid Andreas Voss vindt dat we af moeten van de dagkoers: "Als we permanent roepen: 'het stijgt', dan luisteren mensen niet. En als je roept: 'alles gaat goed', denken mensen dat alles weer mag. Het virus is er gewoon en zal iedere kans grijpen die het krijgt. We moeten nu weer duidelijk maken dat we het virus geen kans mogen geven."

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere kreeg er bij de eerste coronagolf 200 nieuwe vrijwilligers bij, maar inmiddels zijn er ook weer een aantal gestopt, mede omdat ze bang zijn besmet te raken.

Besmettingen op middelbare scholen

- Aandacht voor de kritiek van de VO-Raad op de uitspraken van epidemioloog Patricia Bruining dit weekend in AD en bij Nieuwsuur. De VO-Raad vindt dat dit voor veel onrust heeft gezorgd in de onderwijssector, "terwijl docenten in deze tijden vooral behoefte hebben aan duidelijkheid". De VO-Raad vindt dat deskundigen een discussie niet via de media moeten laten lopen, maar via het OMT. "We kunnen nou eenmaal niet bij elke wetenschapper die iets zegt ons beleid erop aanpassen", zegt de VO-Raad. "Wij baseren ons daarom op de kabinetsbesluiten en de richtlijnen van het RIVM."
- Wiskunde-docent Siep de Haan van een Utrechtse school zegt bij EenVandaag 'het zat te zijn' dat het kabinet coronaproblemen op middelbare scholen negeert en is juist blij met de oproep van Patricia Bruining: "We houden een gevaarlijke situatie in stand". De Haan is groot voorstander van het openblijven van de scholen, maar dan wél op een veilige manier. Hij pleit voor mondkapjes in de klas, anderhalve meter afstand binnen de muren van de school en preventief testen, omdat jongeren vaak besmet raken zonder klachten te hebben. Ook rekent hij met het 'gevaarlijke kwartiertje' van het RIVM: "Als je langer dan een kwartier op minder dan anderhalve meter bij een besmet persoon in de buurt bent geweest, loop je gevaar. Er zijn een miljoen tieners, die zitten wekelijks 25 uren zonder afstand op school. Doe je dat keer vier kwartieren, kom je uit op een miljoen 'gevaarlijke kwartiertjes' per week."
- Economie-docent Ton van Haperen van het Rythovius College (Eersel) zegt bij Op1 zich 'in de steek gelaten' te voelen, door het 'zomerzwijgen' van minister en onderwijsbestuurders, terwijl destijds in een Koreaans onderzoek al naar voren kwam dat kinderen van 15, 16, 17, en 18 jaar het virus heftig verspreiden. Desondanks is hij momenteel wel voor het openhouden van scholen, maar wel belangrijk 'hoe'.
- Arts-microbioloog Jean-Luc Murk zegt bij Op1 dat het dichtgooien van middelbare scholen 'absoluut' winst geeft, maar dat er naast voordelen ook 'een hele hoop' nadelen zijn.
- Trouw schrijft dat het de vraag is in hoeverre besmette scholieren een katalysator van de epidemie blijken. Verspreiden zij het virus ook onder volwassenen, zoals familieleden? Daarover is nog weinig bekend, meldt het RIVM. En voor zover er al onderzoek is gedaan naar de transmissie van het coronavirus van kinderen op volwassenen, blijkt daarvoor weinig bewijs. Een manco van het beschikbare Nederlandse onderzoek, is volgens de krant dat het al wat ouder is en meestal

gaat over de eerste golf. Belangrijk verschil met de situatie nu is dat toen alle scholen de deuren moesten sluiten. Voor middelbare scholieren gold dat ze tot en met de zomervakantie nauwelijks de binnenkant van een schoolgebouw zagen.

Vaccins

- Experts waarschuwen voor te veel optimisme over de vaccins. Ernst Kuipers zei eerder dat de naar buiten gebrachte berichten van de farmaceuten 'slechts tussenrapportages' zijn. Ook twijfelen deskundigen nog over hoe besmettelijk je bent na vaccinatie. Jaap van Dissel vroeg zich bijvoorbeeld vorige week in de Kamer af of een vaccin enkel diegene beschermt die een prik laat zetten tegen de ziekte, of dat het middel ook de overdracht van het virus stopt.
- Viroloog Bert Niesters van het UMC Groningen stelt al dat we in feite 'nog heel weinig' weten. Volgens hem is het mogelijk dat de aankomende vaccins alleen bescherming bieden tegen een verergerd ziektebeeld, maar er vervolgens in de neusslijmvliezen alsnog virusdeeltjes zitten, waardoor de gevaccineerde nog steeds besmettelijk is.
- RIVM-hoofdmodelleur Jacco Wallinga verwacht in algemene zin dat het vaccineren van kwetsbare ouderen minder zal doen met het getal R, dan het inenten van jongere leeftijdsgroepen. Die zijn immers actiever en mobieler en geven het virus meer aan elkaar door, op het werk of in de omgang. "Aan de andere kant: de R zit nu al een hele tijd rond de 1. Dat betekent dat je met heel weinig vaccinaties waarschijnlijk toch al een behoorlijke tik kunt uitdelen. Als je al rond de 1 zit, is er nog weinig voor nodig om de R onder de 1 te krijgen." In afwachting van de details over de vaccins, probeert het RIVM al met computermodellen te berekenen wat onder verschillende omstandigheden ongeveer het effect van verschillende soorten inentingscampagnes zou zijn. "Om er alvast een beetje gevoel voor te krijgen", zegt Wallinga. "Want dit is een complexe puzzel." Om wat te noemen: als de vaccinatie van ouderen de epidemie zou dempen, zou men wellicht coronamaatregelen opheffen - met als gevolg dat het virus weer opblaait onder de jongeren en de werkenden, die dan nog niet zijn ingeënt. Dat maakt concrete uitspraken over de toekomst lastig, zegt Wallinga. "Je hebt niet alleen te maken met het vaccin, maar ook met de vraag welke maatregelen er straks nog zijn."
- Gezondheidseconoom Xander Koolman zegt bij Op1 dat, omdat we meerdere vaccins hebben, het 'een mogelijke strategie' zou kunnen zijn om per doelgroep een bepaald type vaccin te gebruiken: de kwetsbare geef je het meest effectieve vaccin (van 90%) en de verspreiders geef je het minder effectieve vaccin (AstraZeneca van 70%).
- Gezondheidspsycholoog Gerard Karelse is somber als het gaat om vaccinatie-wijfelaars te overtuigen zich wel te laten vaccineren. Volgens Karelse bezit lang niet iedereen over het vermogen tot 'critical thinking'. Bovendien verschillen mensen in hoe ze zaken benaderen: intuïtief of rationeel. Een kleine groep mensen gaat exclusief op het gevoel af. Feiten doen er dan niet meer toe - 'wetenschap is ook maar een mening'. De veilige 'social mediabubbel van gelijkgestemden' verstrekt het eigen gelijk. Volgens Karelse krijgt de overheid bij deze mensen niet de knop om, zeker niet als het wantrouwen tegen instituties ook toeneemt. "De wetenschap twijfelt of de vaccinatiegraad hoog genoeg zal zijn voor groepsimmunitet. Een miljardenverspilling dreigt", zo besluit Karelse somber.
- In het hoofdcommentaar van AD breekt Hans Nijenhuis een lans voor een goede discussie over vaccins: "laten we elkaar niet de maat nemen. Mensen die twijfels hebben over de vaccins die nu in recordtempo worden klaargemaakt, zitten met reële vragen". Dat die vragen leven is niet zo gek, vindt Nijenhuis. "We hebben niet voor niets op school geleerd zelf na te denken. En zei Rutte in maart niet dat hij met 50 procent van de kennis 100 procent van de besluiten moest nemen? Dan is onzekerheid over de juistheid van die besluiten best begrijpelijk. Mondkapjes waren eerst niet nodig, binnenkort worden ze wettelijk verplicht. Genoeg reden om niet alles van de overheid te vertrouwen." Er is een kleine groep anti-vaxxers die zullen blijven weigeren, maar de meeste mensen willen 'gewoon antwoord op hun vragen'.

Duiding besmettingscijfers

- Ernst Kuipers zegt dat de huidige cijfers aantonen dat de tweede golf er 'eentje van de lange adem gaat worden'. Hij vindt dat de besmettingscijfers de afgelopen dagen behoorlijk hoog waren en veel te hoog is om 'ook maar aan enige versoepeling te denken'. Na een bijgestelde hoop verwacht hij dat we eind dit jaar op ongeveer 1.200 coronapatiënten in de ziekenhuizen uitkomen, waarmee we boven de geplande coronabezetting blijven en afschaling nodig blijft.
- Bij Op1 zegt arts-microbioloog Jean-Luc Murk dat iedereen in zijn ziekenhuis zich goed staande houdt, maar het gewoon nog veel te vol is met coronapatiënten: "Het aantal patiënten neemt iedere week wel iets af, maar als we niet heel veel mensen hadden uitgeplaatst hadden we het gewoon nooit gered. We hebben nog steeds niet die lucht die we zouden moeten hebben om de reguliere zorg weer helemaal te kunnen bieden, dus ik ben nog niet heel enthousiast."
- Gezondheidseconoom Xander Koolman zegt bij Op1 dat het opvalt dat we een aantal weken een mooie daling hebben gezien, maar die nu afvlakt. "Bij de leeftijdsgroepen tussen de 20 en 80 jaar zet de daling door, maar bij scholieren zien we dat die daling is afgevlakt en inmiddels weer is omgezet naar een stijging sinds de afgelopen twee weken."

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de maatregelen

- 90% van de deelnemers aan Telegraaf's Stelling van de Dag noemt een 'testsamenleving' waar je je elke drie dagen zou moeten laten testen 'onrealistisch'. Driekwart van de respondenten geeft dan ook aan zelf niet bereid te zijn zich maandelijks (of vaker) te laten testen: het is tijdrovend en zorg voor fysiek ongemak. Ook heerst er weinig vertrouwen in de uitslag van de coronatest - het grote aantal vals positieve testen in Slowakije wordt daarbij aangehaald. Het vertrouwen op massaal testen om de maatschappij weer open te gooien is dus een te groot risico, denkt 64%. Door massaal te testen creëer je dan ook vooral schijnveiligheid, denkt 77%. Volgens driekwart van de stemmers zou het beter zijn om gericht te testen in regio's waar de besmettingsgraad hoog is of bij een uitbraak in bijvoorbeeld een verpleeghuis.